

A Gambazzi ügy és hatása a Brüsszel I rendelet átalakítására

Bevezetés

A nemzetközi eljárásjogi alapkoncepció abból indul ki, hogy a külföldi ítélet egy idegen állam fennhatóságának a nyilatkozata, mely egy másik tagállamban akkor fejtheti ki hatását, ha elismerik és végrehajthatóvá nyilvánítják. Ebben az összefüggésben a közrend, elismerési akadályt jelent, ha a külföldi ítélet tartalma miatt (anyagi jogi közrend) vagy létrehozásának körülményei miatt (eljárásjogi közrend) elviselhetetlen volna az elismerő állam jogrendszere alapvető értékrendje szempontjából. Az eljárásjogi közrendet tehát a külföldi határozatok elismerését és végrehajtását megtagadó okok körében helyezte el a jogalkotó.

A bevezetőben szükséges még néhány tényezőt említeni az eljárásjogi közrend összetevői tekintetében: a közrendi kifogás csak súlyos esetben és kivételesen alkalmazható, az alkalmazhatóság szűkre szabott, a kollíziós jogi konformitását a külföldi ítéletnek nem lehet vizsgálni, az eljáró fórum joghatóságának vizsgálata is tilos. A közrendbe ütközésnek nyilvánvalónak és egyértelműnek is kell lennie, ami a közrend szűk értelemben vett alkalmazását indukálja.

Ezen tulajdonságok hátterében a közrendi kifogás által betöltött védelmi funkció áll, amely, mintegy védő bástyaként magasodik a nemzeti jogrendszer alapvető (erkölcsi-gazdasági-politikai) értékrendje fölé, mely a közérdek védelmében utasíthatja el a nemkívánatos külföldi határozat elismerését és végrehajtását. Hogy mi testesíti meg a közérdeket, milyen elemek taroznak adott jogrendszer „kemény magja”¹ körébe, azt mindig az eljáró bíróság dönti el, a saját jogrendszere alapján. Ebből fakadóan a közrendnek nincs és nem is lehet egységes definíciója. Más-

---

* *Dr. Raffai Katalin, egyetemi docens, Pázmány Péter Katolikus Egyetem, Jog- és Államtudományi Kar, Nemzetközi Magánjogi Tanszék, Budapest*

¹ *Mádl Ferenc-Vékás Lajos: Nemzetközi magánjog és nemzetközi gazdasági kapcsolatok joga, Nemzeti Tankönyvkiadó, Budapest, 1997, 119.*

részt fontos hangsúlyozni azt is, hogy pontosan ez a rugalmas, és több bizonytalansági faktort is magába rejtő jelleg, az, ami akadályozza a végrehajtás gördülékenységét, és ami miatt a legtöbb kritikával illetik a jogintézményt.

Az Európai Gazdasági Közösségben az 1968-as Brüsszeli Egyezmény² megalkotásának fő célja az volt, hogy a polgári és kereskedelmi ügyekben, a tagországokban született ítéletek számára szabad átjárhatóságot biztosítson, és ennek megvalósítása érdekében, egyszerű és gyors elismerési és végrehajtási szabályokat írt elő. Mivel a közrendi záradék akadályt jelent az ítéletek szabad forgalmában a szerepe is ennek a célnak lett alárendelve. A közrend fogalmát a Brüsszeli Egyezmény nem határozta meg, hiszen a jogintézmény jellege ezt nem teszi lehetővé, ezért a feladat az Európai Bíróságra hárult. Az Európai Bíróság gyakorlatában egyrészt a pozitív meghatározás dominál (mint például a sérelem nyilvánvalóan kirívó jellege, az alapvető emberi jogok sérelme, az uniós jog a tagországok közrendjének szerves része) másrészt a negatív megközelítés módszerét alkalmazva (mint például a nemzetközi joghatóság, az uniós jogszabályok téves alkalmazása nem része a közrendnek) pontosítja a közrend tartalmát. Mindezekből a tartalom közösségiesedése valamint az alkalmazás korlátozási szándéka körvonalazódott. Később, a Brüsszel I. és a Brüsszel II. bis rendeletekben a közrend alkalmazhatóságának további korlátozására került sor, az ún. nyilvánvalóan összeegyeztethetlenség kritériumának felállításával.

A közrendi kifogást a Brüsszeli Egyezmény 27. cikk 1. pontja tartalmazza, és ezt ismétli némi szűkítéssel a Brüsszel I. rendelet³ 34. cikk 1. pontja is, valamint a Brüsszel II bis rendelet⁴ 22. és 23. cikkei. A fizetéseképtelenségi eljárásról szóló rendelet⁵ 26. cikke is hasonló szabályt tartalmaz: egy másik államban lefolytatott fizetéseképtelenségi eljárás-

---

² Az 1968. szeptember 27-én Brüsszelbe aláírt Egyezmény a bírósági joghatóságról és a határozatok végrehajtásáról a polgári és kereskedelmi ügyekben (Convention on Jurisdiction and the Enforcement of Judgments in Civil and Commercial Matters)

³ A Tanács 44/2001/EK rendelete (2000. december 22.) a polgári és kereskedelmi ügyekben a joghatóságról, valamint a határozatok elismeréséről és végrehajtásáról

⁴ A Tanács 2201/2003/EK rendelete (2003. november 27.) a házassági ügyekben és a szülői felelősségre vonatkozó eljárásokban a joghatóságról, valamint a határozatok végrehajtásáról

⁵ A Tanács 1346/2000/EK rendelete (2000. május 29.) a fizetéseképtelenségi eljárásról.

rást nem lehet elismerni és végrehajtani, ha az a közrenddel összeegyeztethetetlen eredményre vezetne.

Fontos hangsúlyozni, hogy a közrend az európai nemzetközi eljárásjogban is nemzeti közrendet jelent. Ez egyértelműen következik az egyezmény és a rendeletek szóhasználatából, másrészt az Európai Bíróság ítélkezési gyakorlatából. A Bíróság elsőként a Krombach ügyben⁶ mondta ki, hogy a tagállamok jogosultsága meghatározni nemzeti közrendjük követelményeit, de egyben megállapította azt is, hogy a nemzeti közrendnek közösségi határokat kell szabni. Ameddig a tagállami bíróságok betartják ezeket a kereteket, addig megmarad számukra a konkrét tartalommal való kitöltés lehetősége. A közösségi jog tehát behatárolja a nemzeti közrendek mozgásterét. A tartalom nemzeti, de az alkalmazás közösségiesedett és egyben behatárolt.⁷

---

⁶ C-7/98 D. Krombach v.A. Bammerski ECR (2000) I-1935. A tényállás röviden a következő: a német állampolgárságú orvos, D. Krombach házában tisztázatlan körülmények között elhalálozott francia állampolgárságú nevelt lánya, miután az orvos vérszegénység elleni injekciót adott be neki. A német hatóságok, kiterjedt vizsgálat lefolytatása után, a bizonyítékok hiányára tekintettel megszüntették Krombach elleni eljárásukat. Az édesapa, A. Bammerski, büntető feljelentést tett a francia hatóságok előtt, akik az áldozat állampolgárságára tekintettel megállapították a joghatóságukat és lefolytatták az eljárást. Krombach a többszöri idézés ellenére sem vett részt a perben, így a hatóságok az ún. távollévő terhelttel szembeni szabályokat alkalmazva, Krombach védőit is kizárták az eljárásból. A francia bíróság a vádlottat bűnösnek találta halált okozó testi sértés elkövetésében és szabadságvesztésre ítélte. Az adhéziós eljárásban született ítéletben, amelyet szintén Krombach részvétele nélkül hozott a francia bíróság, 350.000 FRF összegű kártérítés megfizetésére kötelezte. A Brüsszeli Egyezmény alapján, ez utóbbi ítélet végrehajtását kezdeményezte Bamberki az illetékes német bíróság előtt. A határozat ellen Krombach, azzal az indokkal fellebbezett, hogy az eljárásban nem vett részt, a védőit kizárták, így sérült a védelemhez való joga. A Német Szövetségi Bíróság a Brüsszeli Egyezmény 27. cikk 1. pontjának értelmezését várta az Európai Bíróságtól, vagyis azt, hogy megtagadható-e az ítélet végrehajtása a közrend sérelmére tekintettel, ha sem a vádlott, sem pedig a védője az eljárásban nem vett részt. Az Európai Bíróság úgy foglalt állást, hogy sérült a tisztességes eljárás lefolytatásának a követelménye a védelemhez való jog elutasítása által, így a francia bíróság megsértette a Brüsszeli Egyezmény 27. cikk. 1. pontját.

⁷ *Martiny, Dieter*: Die Zukunft des europäischen ordre public im Internationalen Privat- und Verfahrensrecht, in: *Privatrecht in Europa – Vielfalt, Kollision, Kooperation*; Festschrift für Hans Jürgen Sonnenberger zum 70. Geburtstag (szerkesztők: Coester Michael; Martiny, Dieter; Prinz von Sachsen-Gessaphe, Karl August), Verlag C.H. Beck München, 2004, 523-548; 532.

Jelen tanulmány célja, hogy az Európai Bíróság legutóbbi döntésén keresztül megvilágítsa, miként formálódott az eljárásjogi közrend koncepciója az elmúlt évtized során, és hogyan hat a Brüsszel I rendelet, jelenleg is folyamatban levő felülvizsgálatára.

A Gambazzi ügy

A Gambazzi ügy⁸ eredete a 90-es évek elejére nyúlik vissza. A montreali bejegyzésű Castor Holding Ltd. igazgatóságának tagja volt a svájci ügyvéd, Marco Gambazzi is. 1992-ben a Castor csődöt jelentett, a csődeljárás során azt vizsgálták, hogy a bejelentést megelőzően kifizetett 15 millió kanadai dollár osztalék kifizetése jogszerűen történt-e? Több mind tíz éves jogi huzavona után néhány befektető, többek közt a Daimler Chrysler és a CIBC, úgy döntött, hogy Londonban kezdeményeznek eljárást a menedzsment érintett tagjaival szemben. Annak indoka, hogy miért éppen Angliában nyújtották be a keresetet, mind a mai napig nem tisztázott. Tény, hogy az ügy és az Egyesült Királyság között nem volt valós kapcsolat. Az egyik alperes Otto Wolfgang Stolzenberg kivételével, akinek ingatlan tulajdona volt Londonban, a többi alperes nem volt kapcsolható az angol fórumhoz, mégis a brit bíróság elegendő indokot látott arra, hogy megállapítsa joghatóságát és lefolytassa az eljárást. A *High Court of Justice (England & Wales)* a felperesek kérelmére ideiglenesen felfüggesztette Gambazzi rendelkezési jogát a vagyona felett (*freezing order*), másrészt kötelezte arra, hogy nyilvánosságra hozzon a vagyonával kapcsolatban bizonyos információkat, valamint szolgáltatson ki az alapeljárással összefüggésben bizonyos dokumentumokat (*disclosure order*). Gambazzi a *disclosure order*-ben foglaltak információnyújtási kötelezettségének csak részben tett eleget, arra való hivatkozással, hogy a svájci törvényeknek megfelelően titoktartási kötelezettsége van, amelyet nem szeghet meg. A *High Court* ezért kizáró végzést hozott (*unless order*) melynek értelmében ha Gambazzi a kitűzött határidőn belül nem tesz eleget az adatközlési kötelezettségének, akkor az eljárás további szakaszában nem vehet részt. Gambazzi összes jogorvoslati kérelmét, mindhárom végzéssel szemben elutasították, mivel Gambazzi

---

⁸ C- 394/07 Marco Gambazzi v. DaimlerChrysler Canada Inc., CIBC Mellon Trust Company.

nem tett eleget az előírt kötelezettségnek, az eljárásból kizárták (*debarment*). A *High Court* úgy tekintette, hogy M. Gambazzi távol maradt a tárgyalástól és a felperesek kereseti kérelmének helyt adva döntést hozott az ügyben, kártérítésre kötelezve az alpereseket.

A felperesek kezdeményezték az ítélet olaszországi végrehajtását. A *Corte d'appello di Milano* kimondta a végrehajthatóságot, mely végzéssel szemben Gambazzi kifogást nyújtott be, azzal, hogy az eljárásban sérült a védelemhez való joga, ezért a határozat Olaszországban nem ismerhető el, mert a Brüsszeli Egyezmény 27. cikke 1. pontja értelmében közrendbe ütköző.⁹

A bíróság eljárását felfüggesztette és azzal a kérdéssel fordult az Európai Bírósághoz, hogy közrendbe ütközőnek tekinthető-e a tény, miszerint a pereszes fél az eljáró bíróság kizáró végzését követően az eljárásban védekezést nem terjeszthetett elő?

Az Európai Bíróság ezúttal is a Krombach ügyben lefektetett tételekből indult ki, de továbbfejlesztette azokat. Emlékeztetett arra, hogy a védelemhez való jog olyan alapvető jog, melynek vezető szerepe van a tisztességes eljárás megszervezésében, ugyanakkor ez a jog nem jelent korlátlan jogosultságot, hanem tartalmazhat korlátozásokat is. A tagállamok jogrendszerének többsége szankciókat is kilátásba helyez arra az esetre, ha a peres felek olyan időhúzó magatartást tanúsítanak, amely az igazságszolgáltatás megtagadását eredményezné. Ezeknek a korlátozó-soknak, azonban, meg kell felelniük az intézkedés által követett közérdekű célnak és nem eredményezhetik e jogosultságok aránytalan sérelmét.

Az Egyesült Királyság Kormánya szerint az alkalmazott jogintézmények célja az igazságszolgáltatás méltányosságának és eredményességének biztosítása. Kokott főtanácsnok indítványában ugyanakkor kifejtette, hogy az érintett félnek az eljárásból történő kizárása a védelemhez való jog lehető legsúlyosabb korlátozását jelenti, és egy ilyen korlátozás igen magas szintű követelményeknek kell eleget tegyen, ahhoz, hogy ne minősüljön e jog nyilvánvaló és aránytalan sérelmének.

---

⁹ Az előzetes döntéshozatali eljárásban feltett kérdés a Brüsszeli Egyezmény 27. cikke 1. pontjának értelmezésére vonatkozott, mert az alapeljárás és a döntéshozatal idején a Brüsszel I rendelet még nem lépett hatályba. Ez a tény azonban az ítélet jelentőségéből semmit nem von le, mert az egyezmény és a rendelet között a folytonosság biztosított, ahogyan arra a rendelet preambuluma 19. pontja is utal.

A végrehajtási állam bíróságának feladata, hogy az ügy konkrét körülményeinek vizsgálata után megítélje, hogy a korlátozás ezeknek a követelményeknek megfelel-e? A bíróságnak az eljárás egészére tekintettel és az összes körülmény figyelembe vételével kell értékelni, hogy a kizáró intézkedés a megkeresett állam közrendjével összhangban van-e? Vizsgálni kell, hogy a *disclosure order*t megelőzően Gambazzinak volt-e lehetősége a meghallgatásra, hivatkozhatott-e jogszerűen a szakmai titok védelmére, megalapozottak voltak-e a felperesi kérelmek, és milyen jogorvoslati lehetőségek álltak az alperes rendelkezésére az eljárás különböző szakaszaiban?¹⁰

Végül az Európai Bíróság leszögezte, hogy az összes körülményre tekintettel úgy tűnik, hogy az eljárásból való kizárás a meghallgatáshoz való jog nyilvánvaló és aránytalan megsértése volt. A fenti indokokra tekintettel, a 27. cikk 1 pontját úgy kell értelmezni, hogy a közrendi záradéokra tekintettel, a megkeresett állam bírósága, figyelembe veheti a tényt, hogy az alperest az eljárásból kizárták, mert nem tett eleget, az ugyanazon eljárásban korábban hozott végzésben előírt kötelezettségének.

Az Európai Bíróság a Gambazzi ítélettel, tovább lendített az eljárásjogi közrend értelmezésén. Szemben a korábbi döntésekben mutatott határozott kiállással, jelen ügyben nem foglalt egyértelműen állást a közrend sérelme tekintetében, annak eldöntését a tagállami bíróságra bízta. Az általa megadott szempontok pedig, mely az összes körülmény vizsgálatára utal, koncepcionálisan nem eléggé egyértelmű. Nem mondta ki, hogy az angol eljárásjog érintett intézményei inkompatibilisak az alapvető jogokkal, az olasz bíróságra bízta, annak tisztázását, hogy mely jogok sérelme releváns az adott ügy szempontjából.

Fontos hangsúlyozni ugyanakkor, hogy megállapította ezen jogsultságok relatív jellegét, melyek indokolt esetben korlátozhatók, de a szankciónak meg kell felelnie az arányossági tesztnek.

Vitathatatlan tény, hogy az uniós jog, legyen elsődleges vagy másodlagos, általános jogfejlesztő hatással van a tagállamok közrendjének tartalmára. Ezek a normák a nemzeti jogrendszerek szerves részét képezik, tehát a nemzeti közrendi klauzulák védelmi hatósugarába esnek. A kérdés csak az, hogy a tagállamok mérlegelési jogkörébe tarto-

---

¹⁰ Főtanácsnoki indítvány, 47-48. Pontok.

zik-e, annak megítélése, hogy az adott uniós jogot a közrendi klauzula segítségével érvényre juttassák, vagy éppen alkalmazását megakadályozzák. Az Európai Bíróság joggyakorlatát áttekintve kiderül, hogy ezen a téren ellentmondásos ítéletek születtek,¹¹ de elemzésükből levonható az a következtetés, hogy ez a bíróság a végső fórum, amely eldöntheti, hogy a közösségi normák közül melyek minősülnek alapvető közösségi értékrendet megtestesítőnek, vagyis a közösségi közrendi klauzula tartományába esőnek.

A kialakult joggyakorlatot elemezve, az a következtetés vonható le, hogy az ellentmondásokkal tűzdelt. Egyfelől a Krombach-ítéletben átengedi a tagállamoknak a tartalommal való kitöltését, maga pedig csak a határokat állítja fel, melyeken belül mozgásteret van a tagállamoknak a fogalom meghatározásában. Másik nagy hozadéka, hogy az eljárásjogi közrend tekintetében kifejezetten nevesíti: a tisztességes eljáráshoz való jog közösségi alapvető jognak minősül. Ugyanakkor a Gambazzi ügyben elfoglalt álláspontja, akár visszalépésként is értékelhető, hiszen a korábbi egyértelmű megfogalmazással ellentétben a tagállami bíróságra bízta, azon körülmények meghatározását, amelyekre hivatkozással megtagadható a külföldi határozat elismerése a közrend sérelmére tekintettel. Az Európai Bíróság gyakorlatilag visszautalta az ügy eldöntését az előterjesztést tevő olasz bírósághoz.¹²

Fumagalli ügy látja,¹³ hogy a közösségi jogban a közrend alkalmazása a minimalizálódás irányába tolódik fel. Úgy véli, ez a tendencia már a Brüsszel I. rendelet megalkotásával elkezdődött, melynek a 34. cikk 1. pontja (teljes összhangban a Brüsszeli Egyezmény 27. cikk 1. pontjával) kizárja *ex officio* egy másik tagállamban született ítélet bírói felülvizsgálatát a fórum közrendje szempontjából, de egyben tovább is szűkítette a közrend mozgásterét azáltal, hogy az csak akkor hívható fel, ha nyilvánvalóan ellentétes az elismerési állam közrendjével (*manifestly contrary to public policy*).

---

¹¹ C-7/98 D. Krombach v. A. Bamburg; C-38/98 Renault v. Maxicar;

¹² Az ítélet részletes kritikáját lásd. *Kormos Erzsébet: A Gambazzi-ügy, Jogesetek magyarázata*, 2010/3, 73-85.

¹³ *Fumagalli, Luigi: International Law and the Public Policy Exception*, in: *Yearbook of Private International Law* (szerkesztők: Šarčević, Petar; Volken, Paul és Bonomi, Andrea) Vol.VI, 2004, Selier. European Law Publishers, München, 2005, 171-183; 180-183.

A fizetéseképtelenségi eljárásról szóló rendelet bár megerősíti, hogy a közrend felhívható a fizetéseképtelenségi eljárás elismerésével, vagy az ezzel összefüggő határozat végrehajtásával szemben, de mégsem említi a jogválasztásra vonatkozó általános előírások körében (4-15. cikkek). A nem vitatott követelésekre vonatkozó végrehajtható okiratról szóló rendelet¹⁴ pedig még egy lépéssel tovább megy, amikor teljesen kizárja a végrehajtási állam közrendjének való megfelelés követelményét, ha azt egy másik tagállamban elismerték (4. cikk). Az indokolás szerint a tagállamoknak az igazságszolgáltatásba vetett kölcsönös bizalma indokolja ezt, helyette a rendelet az eljárási minimumszabályok (pl. kézbesítés, eljárásban való jelenlét) betartására helyezi a hangsúlyt. A közrendre való hivatkozás már a végrehajtás megtagadásának okai körében sem szerepel (21. cikk).

Fentiekből következik, hogy a közrend többé már nem játszik megkerülhetetlen szerepet az Európai Unió jogában, legalábbis a nemzetközi eljárásjog területén. A tendencia pedig egyértelműen az eljárási közrend leépítésének irányába tolódik el.

A kialakulóban levő tendenciának némileg ellentmond a Gambazzi ügyben hozott döntés, amely ismételten tagállamokat jelöli meg a közrend meghatározásának végső letéteményeseként, és a tagállami szuverenitás erősödését irányozza elő. A döntés ismét a középpontba helyezte az eljárásjogi közrend vitatott helyzetét és számos kritikai megjegyzésre adott lehetőséget.¹⁵

Az elismerési közrendet is meghatározza a közösségi jog. Csak-hogy az Európai Bíróság álláspontja szerint az uniós jog téves alkalmazása a származási államban, önmagában nem eredményez a közrendbe ütközésre való sikeres hivatkozást az elismerési államban.¹⁶ Az uniós jog helyes alkalmazása az eljárást lefolytató állam feladata, és kizárólag az adott állam jogorvoslati eljárásában korrigálható a hiba, az elismerési aktus során már nem. Ebből fakad egy érdekes ellentmondás: a közösségi jog, kényszerítő jellege ellenére sem játszik jelentős szerepet az elismerési közrendben.

---

¹⁴ Az Európai Parlament és a Tanács 805/2004/EK rendelete (2004. április 21.) a nem vitatott követelésekre vonatkozó európai végrehajtható okirat létrehozásáról.

¹⁵ Lásd. www.conflictoflaws.net/2009/ecj-judgment-in-gambazzi.

¹⁶ Lásd. Renault v. Maxicar ügy.

Az Európai Bíróság eddigi ítélkezési gyakorlatának kétség kívül az egyik legnagyobb eredménye, hogy a Brüsszeli Egyezmény 27. cikkében megfogalmazott eljárásjogi közrendet konkretizálta, de ezek a folyamatok korántsem tekinthetők befejezettnek

A jövő

A Brüsszeli Egyezmény és utóda, a Brüsszel I rendelet lefektette az európai igazságügyi térség alapjait, egységesítette a polgári és kereskedelmi ügyekre vonatkozó joghatósági, elismerési és végrehajtási szabályokat. Az elért eredmények ellenére számos bírálattal érte mindkettőt, főként az Európai Bíróság egyenetlen joggyakorlata miatt (különös tekintettel a Gambazzi ügyre), így felmerült a rendelet felülvizsgálatának és átdolgozásának az igénye. A Brüsszel I rendelet 2002 márciusában lépett hatályba, 2009-ben pedig, a hágai és a stockholmi programokkal összhangban a Jogi Bizottság közzétett egy zöld könyvet,¹⁷ melyben tematikusan lebontva kérdéseket fogalmaznak meg a Brüsszel I rendelet átalakítani kívánt rendelkezései tekintetében. A Bizottság a zöld könyv nyomán elkészített egy jelentés-tervezetet,¹⁸ amelyben megindokolja a felülvizsgálat szükségességét, és az egyik fő célkitűzésként a végrehajtásjogi eljárás (*exequatur*) eltörlését jelöli meg. Az *exequatur* eljárás eltörlése azt jelentené, hogy egy adott tagállamban hozott, a nemzeti szabályok szerint jogerős és végrehajtható ítélet, minden különösebb eljárás nélkül végrehajtható legyen az összes tagállamban. Az indítvány szerint, a végrehajtásjogi eljárás megszüntetése felgyorsítaná a határozatok szabad mozgását.

A Magyar Kormány válaszában kifejti,¹⁹ hogy az *exequatur* eljárás teljes eltörlését idő előttinek tartja. Elismeri és támogatja az ítéletek

---

¹⁷ Zöld Könyv a polgári és kereskedelmi ügyekben a joghatóságról, valamint a határozatok elismeréséről és végrehajtásáról szóló 44/2001/EK tanácsi rendelet felülvizsgálatáról COM (2009) 175 végleges, 2009.04.21 eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=COM:2009:0175:FIN:HU:PDF.

¹⁸ Jelentéstervezet a polgári és kereskedelmi ügyekben a joghatóságról, valamint a határozatok elismeréséről és végrehajtásáról szóló 44/2001/EK tanácsi rendelet végrehajtásáról és felülvizsgálatáról (2009/2140 (INI)); www.europarl.europa.eu/meetdocs/2009_2014/documents/juri/pr/810/810294/810294hu.pdf.

¹⁹ A Magyar Kormány válaszai a Bizottságnak a polgári és kereskedelmi ügyekben a joghatóságról, valamint a határozatok elismeréséről és végrehajtásáról szóló

szabad áramlását, de úgy látja, ennek feltételei még nem értek meg. A végrehajtási eljárás eltörlésének előfeltétele a tagállamok között a teljes mértékű bizalom jelenléte, amely azt feltételezi, hogy a származási tagállam, tökéletesen ismeri és helyesen alkalmazza a rendeletet, mind a joghatóság, mind pedig az elismerés és végrehajtás tekintetében. Kizárólag ezen feltételek maradéktalan teljesülése biztosíthatná, hogy a végrehajtási állam bíróságai elé olyan határozatok kerüljenek, melyek végrehajtásával szemben nem merülhetnek fel aggályok. Jelenleg azonban nem ez a helyzet, a rendelet alkalmazása és ismerete még nem kielégítő mértékű. A kölcsönös bizalom hiányát a végrehajtási eljárás pótolja, mert ez az adekvát eszköz mellyel a végrehajtási államban a külföldi határozat garanciális elemeit vizsgálhatják. Éppen ezért a Magyar Kormány az *exequatur* teljes eltörlését idő előttinek, egyszerűsítését azonban indokoltnak tartja.

2010-ben a Bizottság közzétette a rendelet-javaslat szövegét,²⁰ amely, a szükséges biztosítékok kiépítése mellett, a végrehajtási eljárás általános eltörlése mellett foglalt állást. Ez alól kivétel lenne az *exequatur* eljárás ideiglenes megtartása a személyiségi jogi jogsértések valamint a kollektív jogorvoslati eljárásokban. Úgy tűnik tehát, hogy az eljárásjogi közrend jogintézménye megszűnik, vagy legalábbis már nincs helye az átalakított Brüsszel I rendeletben.

Kérdésként merül fel, hogy – ez az idő és költség takarékoság jegyében fogant megoldás – a közrendi kifogás kiváltható-e a kivételes körülmények esetén alkalmazható, kizárólag három, nevesített esetet felsoroló eljárási biztosítékkal (ha nem tájékoztatják megfelelően az elene folyó eljárásról; olyan eljárási szabálytalanság mely sérti a tisztességes eljáráshoz való jogot; a határozat összeegyeztethetlensége a végrehajtás szerinti tagállamban, vagy egy másik államban hozott ítélettel)? A Gambazzi ügyben felmerült problémák ismeretében igencsak kétségesnek találom.

44/2001/EK tanácsi rendelet felülvizsgálatáról szóló COM (2009) 175sz. zöld könyvére http://ec.europa.eu/justice/news/consulting_public/0002/contributions/ms_governments/hungary_hu.pdf.

²⁰ Lásd. <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=COM:2010:0748:FIN:HU:PDF>.